

Utbildningsdepartementet

Yttrande över betänkandet **Stärkt kvalitet och likvärdighet i fritidshem och pedagogisk omsorg**

(SOU 2020:34)

Nacka kommun lämnar följande synpunkter gällande förslagen i betänkandet Stärkt kvalitet och likvärdighet i fritidshem och pedagogisk omsorg.

Sammanfattning

Nacka kommun instämmer i att kompetenshöjande åtgärder vidtas och att en ägar- och ledningsprövning bör införas inom pedagogisk omsorg. Förslaget gällande etableringsstopp bör inte införas då det inskränker vårdnadshavares rätt att välja verksamhetsform för sitt barn.

Nacka kommun anser inte att fritidshemmet behöver ytterligare styrdokument eller de förändringarna i skollagen som föreslås. Det regelverk som fritidshemmet idag omfattas av tillgodoser väl uppdraget. De förslag på kompetensförstärkning som föreslås instämmer Nacka kommun i.

Fritidshemmet

En allmän reflektion är att utredningen eftersträvar en mer centralt styrd fritidsverksamhet vilket Nacka kommun anser vara fel väg att gå då de huvudmän som bedriver verksamheten är bäst lämpade att avgöra hur verksamheten ska bedrivas för att uppfylla nu gällande lagar och styrdokument.

Allmänt fritidshem

När det gäller förslaget om ett allmänt fritidshem så vill Nacka kommun påpeka att kommunerna redan idag har möjlighet att erbjuda barn fritidshem utöver vad som lagstiftningen medger (vilket görs i Nacka kommun). Därmed behövs inte något möjliggörande som utredningen föreslår för kommunerna att ge fritidshem till de barn som inte omfattas av gällande lagstiftning. Ett allmänt fritidshem bör omfatta alla barn och inte bara barn i segregerade områden i ett första skede. Det krävs statsbidrag till kommunerna för ett införande av allmänt fritidshem.

Resurser

Fördelningen av resurser sker alltid bäst på lokal nivå för att få en träffsäkerhet i fördelningen. Mot den bakgrunden förordas generella statsbidrag. Det bör vara upp till varje huvudman att fördela resurserna inom sin verksamhet. Utredningen föreslår ökade resurser till fritidshemmet genom att möjliggöra för fritidshemmet att ta del av skolverksamhetens riktade statsbidrag. Utredningen föreslår att den totala bidragsramen utökas. Om inte bidragsramen utökas kommer skolverksamhetens resurser att minska vilket inte är rimligt.

Utökad uppdrag för statliga myndigheter

Skolverket får utifrån utredningens förslag utökade uppdrag. Precis som påpekats tidigare är det den lokala verksamhetsnivån som är bäst skickad att planera, utföra och följa upp verksamheten utifrån sina förutsättningar och den lagstiftning som finns. Samtidigt är det viktigt att Skolinspektionen har bra uppföljningsinstrument för fritidshemmet.

Lärmiljö

Att elevgruppgrupperna ska ha en lämplig sammansättning och storlek anges idag i skollagen. Här är lagstiftningen mycket tydlig och av den anledningen är det obehövligt att Skolverket tar fram riktmärken för gruppstorlekar i fritidshemmet. Gruppstorlek beräknas oftast utifrån hur många elever som tillhör en avdelning. Det är ett ålderdomligt sätt att se på verksamheten eftersom gruppstorleken och dess sammansättning varierar utifrån de olika aktiviteter som genomförs i verksamheten. Dessutom har personalens kompetens en stor betydelse för hur verksamheten kan organiseras och grupper sättas samman. storlek. Huvudmannen är den som bäst avgör elevgruppens storlek och sammansättning.

Enligt skollagen ska eleverna erbjudas en god miljö. Utredningen föreslår här ett tillägg om ändamålsenliga lokaler. Det tillägget är överflödigt då ändamålsenliga lokaler inbegrips i en god miljö.

Förenings-, kultur- och friluftsliv

Enligt läroplanen ska undervisningen i fritidshemmet stärka elevers möjligheter att ta del av ett aktivt förenings-, kultur- och friluftsliv i närmiljön. Det är ett uppdrag som kräver stor flexibilitet av fritidshemmets organisation eftersom många elever har aktiviteter under fritidshemstiden som gör att de lämnar verksamheten för att sedan komma tillbaka till fritidshemmet. Nacka kommun ställer sig mycket tveksam till att kommuner ska tillhandahålla kostnadsfria transporter till och från fritidshemmet för att eleverna ska kunna delta i andra aktiviteter än de som erbjuds av fritidshemmet. Om aktiviteter görs i fritidshemmets regi tillsammans med det lokala föreningslivet ska sådana transporter vara kostnadsfria enligt maxtaxans regler och därmed uppstår inte något hinder i deltagande för eleverna.

Pedagogisk omsorg

Förslaget att öka kvaliteten inom pedagogisk omsorg är bra. Det är också bra att införa en ägar- och ledningsprövning och att personer som är folkbokförda där verksamheten ska

bedrivs ska lämna utdrag ur det register som förs enligt lagen om belastningsregister. Sammantaget kommer det att stärka den pedagogiska omsorgen.

Etableringsstopp

Ett etableringsstopp för pedagogisk omsorg innebär att vårdnadshavare inte längre kan besluta om vad som är bäst för deras barn när det gäller verksamhetsformerna förskola och pedagogisk omsorg. De vårdnadshavare som idag väljer pedagogisk omsorg gör ett aktivt val till den verksamheten. Det finns många anledningar till att vårdnadshavare väljer pedagogisk omsorg exempelvis vill vårdnadshavare att barnet ska vara i en mindre barngrupp, barnet kan vara infektiöskänsligt med mera. Förskolan är idag inte obligatorisk vilket innebär att vårdnadshavare har rätt att välja om deras barn ska vara hemma fram till skolstart, delta i pedagogisk omsorg eller i olika utsträckning gå på förskola. De vårdnadshavare som valt pedagogisk omsorg i Nacka har gjort ett aktivt val till den verksamhetsformen då det inte är brist på förskoleplatser i kommunen. De har med andra ord valt pedagogisk omsorg framför förskola för sina barn. Av enkätsvar framgår att föräldrarna i Nacka är mycket nöjda med den pedagogiska verksamhet som de valt. Att införa ett etableringsstopp för pedagogisk omsorg skulle innebära att vårdnadshavare framtogs möjligheten att välja verksamhetsform för sitt barn utifrån barnets behov.

De brister i pedagogisk omsorg som utredningen påvisar kan avhjälpas med de kvalitetskrav som föreslås. Dessutom måste kvaliteten i kommunernas tillsyn av verksamheten vara hög i alla kommuner.

*/Namn/
/Kommunstyrelsens ordförande/*

*/Namn/
/Stadsdirektör/*